

VIC – rapport, projektmedel 2015

Enhanced External Counterpulsation behandling till patienter med invalidiserade bröstsmärtor - Vad är deras erfarenheter?

Patienter med refraktär angina lider av svåra invalidiserande bröstsmärtor, där möjligheterna att lindra kärlkrampen är uttömda med traditionella behandlingsmetoder såsom optimerad medicinsk behandling och koronarinterventioner. Enligt ESC riktlinjer för vård av patienter med stabil kranskärlssjukdom bör alternativa behandlingsmodaliteter övervägas för symtomlindring om fortsatt svåra symtom kvarstår trots optimal medicinering och om revaskularisering inte längre är aktuellt¹. En sådan behandling är *Enhanced External Counterpulsation - EECP* (en icke-kirurgisk, mekanisk perifer kompressionsbehandling). Rent praktiskt används externa lufttryckmanschetter som lindas runt patientens nedre extremiteter (vader, lår och stuss) och manschetterna fylls upp och töms i takt med hjärtcykeln (bild 1). Behandlingen kan betraktas som en icke-invasiv utveckling av aortaballongpumpen. En EECP-behandlingsserie innebär 35 entimmesbehandlingar under en tidsperiod på sju veckor. Generellt har EECP visat sig vara en säker poliklinisk behandling men det händer att vissa personer avbryter behandlingen på grund av utrustningsrelaterade komplikationer (t.ex. svår ben- och ryggsmärta, hudskador och domningar). Behandlingsmetoden är sedan 1995 godkänd av U.S. Food and Drug Administration för behandling av patienter med angina. I Sverige har behandlingsmetoden funnits i dryga 15 år, förlagt endast på två centra (Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge och Centralsjukhuset i Kristianstad). I Sverige är tillgänglighet och kunskap om EECP dock begränsad och det geografiska läget på befintliga behandlingscentra och lokala behandlingstraditioner är faktorer som avgör om patienter blir erbjudna EECP-behandling. Nedanstående projekt som presenteras har beviljats VIC projektmedel under 2015.

Ingen tidigare studie har beskrivit patienters erfarenheter av EECP-behandling och hur dess behandlingsupplägg (krav på daglig närvaro och behandling över en lång period) kan påverka det dagliga livet. Det är viktigt att få mer kunskap inom området för att öka förståelsen för patientens situation vid behandling med EECP. Projektet med syfte att beskriva patienters erfarenheter av att genomgå en EECP-behandling är en delstudie i ett avhandlingsarbete. Femton semistrukturerade intervjuer utfördes på strategisk utvalda patienter från de två centra i Sverige som erbjuder EECP. Data analyserades med kvalitativ innehållsanalys med en induktiv ansats. Resultatet indelades i fyra innehållsområden (innan EECP initierades, under behandlingstimmen, över behandlingsperioden, efter avslutat behandlingsserie) där varje innehållsområde bestod av tre kategorier.

Studien visade att EECP-behandling uppfattades som ett okänt behandlingsalternativ bland patienterna och att bli erbjuden den ansågs som en chans att kunna få må bättre. Sjuksköterskor bör lägga tonvikten på och ge information/utbildning före och under behandlingen, baserat på det individuella vårdbehovet, för att inte bara öka kunskapen utan även förbättra behandlingserfarenheten. Sjuksköterskan hade en viktig roll i att främja patienternas känsla av säkerhet och trygghet under EECP. Att inkludera en provbehandling i

EECP-programmet kan öka motivation och underlätta för patienten att förbereda sig inför behandlingsstart. Efter en EECP-behandlingsserie upplevde patienter en ökat fysisk kapacitet med färre angina episoder. Patienterna upplevde även en ökad tillfredsställelse med livet och vågade planera för framtiden. Det var också viktigt att fortsätta vara fysiskt aktiv för att bibehålla de terapeutiska effekterna av EECP. Det finns ett stort behov av att öka medvetenheten om EECP bland vårdpersonal och evidens på dess effektivitet både ur ett patient-och organisationsperspektiv eftersom det kan vara ytterligare ett behandlingsalternativ och möjlighet att förbättra livssituationen för dessa patienter.

[Artikeln finns att läsa i sin helhet på PubMed:](#)

Wu E, Broström A, Mårtensson J. Experiences of undergoing enhanced external counterpulsation in patient with refractory angina pectoris: A qualitative study. *J Cardiovasc Nurs.* 2018 Epub 2018 sep 28.

Referenser

1. Montalescot G, Sechtem U, Achenbach S, et al. 2013 ESC guidelines on the management of stable coronary artery disease. The Task Force on the management of stable coronary artery disease of the European Society of Cardiology. *Eur Heart J.* 2013;34(38):2949–3003.

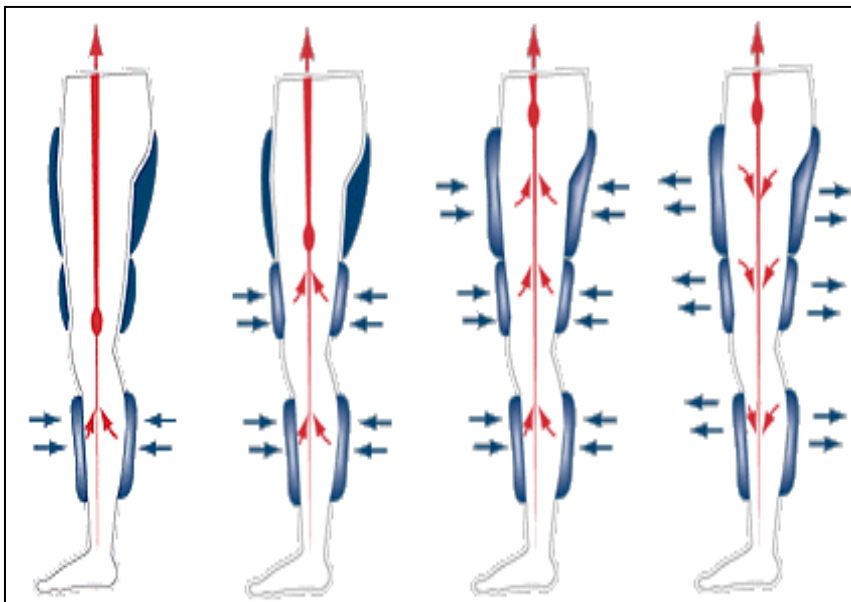

Bild 1. Schematisk bild av de sekventiella diastoliska och systoliska in- och utblåsningarna av benmanschetterna under EECP-behandling. Copyright by Vasomedical Inc. Används med tillstånd.

Bild ovan: Eline Wu, Leg. Sjuksköterska/Doktorand.
Tema Hjärta och Kärl, Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge, Stockholm/Jönköping University.

Handledare för Eline Wu är Prof. Jan Mårtensson och Prof. Anders Broström, Jönköping University, samt Dr Liyew Desta, Överläkare på Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge.

Projektmedel 2015 - 20 000 SEK

- Projektmedlen har främst nyttjas till resekostnader (tåg + logi) till annan ort för intervjuer (vid datainsamling 2016-2017).
- Kostnad för språkgranskare inför inskick av manus till tidskrift.
- Resekostnader (buss/tåg/taxi) till och från flygplats för EuroHeartCare 2019 i Dublin då denna studie blev vald för en modererat oral posterpresentation
- Inköp av tubväska (poster).